

KAFKA
BRIGADE

Toewijzing ondersteuning

*handreiking 2
passend onderwijs*

handreiking 2: toewijzing ondersteuning

Een van de belangrijkste taken van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs is het toewijzen van onderwijsondersteuning. De oude indicatiestelling met leerlinggebonden financiering bracht veel onnodige bureaucratie met zich mee voor professionals en ouders. Een van de doelstellingen achter de nieuwe toewijzing van ondersteuning is dan ook het eenvoudiger, effectiever en minder bureaucratisch organiseren van die ondersteuning.

Sommige kinderen hebben extra ondersteuning nodig om zich goed te kunnen ontwikkelen. Een deel van die ondersteuning vindt vaak plaats op school. Het is nodig dat ouder en kind, de leraar, andere professionals, de school en het samenwerkingsverband afstemmen over die ondersteuning. In een samenwerkingsverband zorgen scholen in een regio samen voor een ‚dekkend aanbod‘ van ondersteuning voor leerlingen. Alle leerlingen met behoefte aan ondersteuning hebben daar recht op. Omdat we die ondersteuning nu regionaal gaan organiseren in samenwerkingsverbanden, kunnen er tussen samenwerkingsverbanden verschillen optreden. Dat komt door de wisselende omstandigheden waaronder de samenwerkingsverbanden dit moeten organiseren. Denk aan verevening, de spreiding van leerlingen, het aantal deelnemende scholen of de beslissingen die bestuurders hebben genomen over de inrichting van het samenwerkingsverband. Dat er verschillen in aanpak gaan ontstaan, is niet per sé erg. Het kan juist voordelen opleveren dat je meer rekening kunt houden met de lokale omstandigheden. Maar onderaan de streep moeten we wel zorgend dat kinderen daadwerkelijk passende ondersteuning krijgen, en dat we dit georganiseerd hebben met minder bureaucratie dan vroeger.

In deze handreiking staan adviezen, voorbeelden en tips voor samenwerkingsverbanden om dit te kunnen doen. De handreiking is als volgt ingedeeld:

Deel 1 Niet vergeten!

Risico's op onnodige bureaucratie voor de leerling, de ouder en de leraar voor de klas.

Deel 2 Hoe dan?

Tips, voorbeelden & inspiratie

1 Niet vergeten!

Het toewijzen en uitvoeren van ondersteuning is een verantwoordelijkheid van scholen en samenwerkingsverbanden. De ontvangers van de dienst (de ondersteuning) zijn primair leerlingen en ouders, en secundair de leraren voor de klas. Vanuit het perspectief van deze drie partijen zijn er een aantal bureaucratische risico's in passend onderwijs.

Leerling en ouder

Risico op bureaucratie...

Ouders hebben vanaf 1 augustus 2014 minder plichten rond het regelen van de juiste ondersteuning voor hun kind. De zorgplicht ligt nu bij scholen. Het signaleren van tevredenheid van ouder en kind is daardoor moeilijker voor scholen. Bovendien neemt de invloed en betrokkenheid van ouders op de ondersteuningstoewijzing af. Hoe ouders dat in de praktijk gaan ervaren nog onduidelijk. Het is dus belangrijk dat samenwerkingsverbanden en scholen nu zelf het gesprek met ouders zoeken om te zorgen dat ze de behoeften van leerling en ouder niet uit het oog verliezen.

Als een deel van het proces buiten de ouder om gebeurt, is het van belang om voor ouders transparant te maken wat er precies gebeurt en wat ze kunnen verwachten. De tijdsbeleving van een organisatie is anders dan van een ouder. Al gebeurt er een hoop achter de schermen, de ouder heeft daar niet als vanzelfsprekend weet van.

De leraar voor de klas

Risico op bureaucratie...

De inspanningsverplichting die eerst bij ouders lag, is verlegd naar scholen. In de meeste samenwerkingsverbanden zullen leraren daarvoor meer taken hebben in het aanvragen en uitvoeren van ondersteuning. Dat is positief, maar het kan ook administratieve rompslomp met zich meebrengen. Samenwerkingsverbanden zullen hier alert op moeten zijn. Hoe minder administratie, hoe meer tijd een leraar kan steken in zijn belangrijkste taak: onderwijzen en ondersteuning bieden aan leerlingen.

2 Hoe dan? Tips, voorbeelden & inspiratie

! Wees transparant

Door open te zijn over financiën in het samenwerkingsverband, kun je als bestuur open kaart spelen met ouders en docenten. Je voorkomt zo verkeerde verwachtingen. Bovendien stimuleert zulke kennisdeling een goed gesprek: ouders en docenten weten wat de stand van zaken is en van daaruit kun je gezamenlijk zoeken naar een oplossing. Geef als bestuur van het samenwerkingsverband dus openheid van zaken en wees consequent over de toewijzing van ondersteuning. Stimuleer die transparantie ook bij de scholen.

Denk naast de financiën aan heldere informatievoorziening over de werkwijze en procedures. Blijf ouders en docenten erop wijzen waar zij de informatie kunnen vinden.

! Voorkom escaleren

Ouders willen de beste ondersteuning voor hun kind. Leraren willen het beste voor hun klas. De school en het samenwerkingsverband hebben de taak ondersteuning te bieden binnen de grenzen van wat haalbaar is. De capaciteit van leraren en andere professionals en het budget zijn twee van die grenzen. Als een rechter nodig is om over de toewij-

zing van ondersteuning te beslissen, is niemand winnaar. Blijf vanuit het samenwerkingsverband en de school dus in gesprek met ouders. Zoek gezamenlijk naar een oplossing en leg de kaarten op tafel. Iets meer aandacht, betrokkenheid en persoonlijk contact aan het begin, voorkomt onduidelijkheid en slepende conflicten later in het proces. Zo voorkom je als samenwerkingsverband negatieve beeldvorming en bureaucratisch gedoe.

! Maak blinde vlekken zichtbaar

Het is niet haalbaar om als bestuur volledig inzicht te hebben in wat er speelt bij ouders, kinderen en docenten. Het is wél haalbaar om regelmatig een goede steekproef te doen van hoe de inrichting van ondersteuningstoewijzing uitpakt in de praktijk. Dat kan bijvoorbeeld met customer journey mapping. In een customer journey map (CJM) staan enerzijds de processtappen van de ‚klant‘ en anderzijds de emoties die met die stappen gepaard gaan. Een CJM toont de verschillen tussen de procedure zoals-ie bedoeld is en zoals-ie daadwerkelijk in de praktijk heeft uitgepakt. Daarnaast laat het ook zien hoe positief een klant terugkijkt op het proces. Die beleving is erg belangrijk: vertrouwen is de basis. Het gaat er uiteindelijk om dat leerling, ouder en leraar tevreden terugkijken op en gebaat zijn bij de geboden ondersteuning.

! Blijf leren en ontwikkelen

De Kafkabrigade raadt bestuurders aan vanuit de concrete praktijk te blijven controleren of de gemaakte afspraken en regelingen rond ondersteuningstoewijzing nog voldoen. Zet bijvoorbeeld customer journey mapping en leren daarvan periodiek op de planning van het bestuur.

Customer journey map:
Proces toewijzing van ondersteuning, kind met hoog IQ en ernstige dyslexie.

Fase		Oriënteren	Voorbereiden
		Kind is of wordt aangemeld op school. School inventariseert m.b.v. ondersteuningsbehoefte. Ouder geeft toestemming inzake dossier	School maakt een keuze o.b.v. dossier en gesprek. School stelt goeiodocumenten op. Bespreking leerling in intern / extern ondersteuningsteam (OT). Tussentijdse evaluatie met ouders.
2	😊		
1		Ik heb een kind met een zware dyslexie. Ik moet me tijdig oriënteren. Ik bezoek in groep 7 en 8 met de ambulante begeleider van de basisschool middelbare scholen. Zij kent mijn zoon. Fijn dat ze dat doet.	Gekozen voor de derde. Afdelingscoördinator van VO school leidde gesprek. Zij gaf ons vertrouwen. Was bereid een stapje extra te zetten. Geen loting.
0	😊		
-1		Het samenwerkingsverband organiseert keukentafel gesprekken. Prettig gesprek, maar ik had er niks aan. Ik kende de scholen en ik weet wat het probleem van mijn zoon is.	Drie scholen bezocht. Fijne gesprekken, grote verschillen. De één rigide, ander had moeite op zijn laptop met dyslexieprogramma, maar liet hem ook toe.
-2	😞		Er werd een begeleider van het SWV aan je gekoppeld! Hij belde me één keer en zei dat het een lastig geval was.

		Beslissen	Plaatsen
V(S)O-school verzamelt documenten: • aanmeldingsformulier/OKR • geëvalueerde OPP/UPP • inschatting hoelang TLV moet gelden.	School dient aanvraagformulier in bij OT / schakelloket PaO	Schakelloket maakt afweging waar ondersteuning gegeven kan / moet worden en stelt arrangement vast.	Uitvoeren ondersteuning / arrangement. Evaluatie met ouders.
	Aanvraag extra geld via schakelloket. Nog geen spraken van groeidocument.		
Opstellen OP. Kennis leek gebrekkig. Ze luisterden wel naar me en maakten tekst duidelijker.			
	Toewijzing 3 uur voor planning, Engels en Frans. Maar niet voor Nederlands! Onvoldoende beargumenteerd. Ik mag in beroep. Niet gedaan.		
		Dyslexiebegeleider valt regelmatig uit. Moet er wel bovenop zitten.	
		Gaat slecht met Frans. En eigenlijk ook met Engels. Wil vrijstelling voor Frans. School verwijst naar Inspectie, Inspectie naar school.	

Figuur 1. customer journey map op basis van een interview met een ouder over de aanmelding van een ondersteuningstoewijzing aan kind met een hoog IQ en zware dyslexie in het middelbaar onderwijs

Meer hulp en voorbeelden?

Samen met Kennisland heeft de Kafkabrigade ook andere praktische handreikingen en workshopformats ontwikkeld. Je vindt ze op <http://passendonderwijs.kafkabrigade.nl> of op <http://www.passendonderwijs.nl>.

Wij werken vanuit het creative commons principe: iedere non-profitorganisatie mag kosteloos onze producten en het gedachtengoed erachter gebruiken voor niet-commerciële doeleinden.

Als je dit product of een van onze andere producten gebruikt, laat het ons dan weten. Wij willen graag leren van je ervaringen en daar ook anderen van laten leren. Je kunt ons bereiken via:

info@kafkabrigade.nl en info@kennisland.nl.

Alle producten en diensten die voortkomen uit het onderzoek naar onnodige bureaucratie en passend onderwijs zijn tot stand gekomen vanuit een samenwerking tussen de Kafkabrigade en Kennisland.

www.kafkabrigade.nl
info@kafkabrigade.nl

www.kennisland.nl
info@kennisland.nl